

ایمان به روز قیامت و تاثیر آن بر مسلمان و مراحل روز قیامت

گردآورنده:
حسین تاجی گله‌داری

این کتاب از سایت کتابخانه‌ی عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.shabnam.cc

www.kalemeh.tv

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.zekr.tv

www.mowahedin.com

www.sadaislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.nourtv.net

www.videofarsi.com

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

۳	پیشگفتار
۴	ایمان به روز قیامت و تاثیر آن بر مسلمانان
۵	اثرات ایمان به روز آخرت
۵	۱- زندگی شرافتمندانه:
۶	۲- سنجش و دقت در گفتار و کردار:
۶	۳- سبقت جستن در اعمال نیک:
۷	۴- ترجیح دادن آخرت بر دنیا:
۷	مراحل روز قیامت
۷	۱- مرگ
۹	۲- قبر
۱۰	۳- رستاخیز
۱۴	۴- حساب
۱۵	۵- بهشت
۱۷	۶- جهنم

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

و بعد:

با پیشرفت روز بروز جهان و ماشینی شدن زندگی بشر، مسلمانان نیز در دام زرق و برق دنیا افتاده و شب و روز برای بدست آوردن دنیا و متاع ناچیز آن اهتمام می‌ورزند، به منظور بیداری و انتباه از این غفلت و یادآوردن روز قیامت این جزوه مختصر و کوتاه به شما برادر و خواهر مسلمان تقدیم می‌کنم، امید این که مورد قبول و پسند واقع گردد، این را بخوان و بر اهل و خویشان نیز، بخوان، و آنها را به روز آخرت تذکر و یادآوری بنما، آن روزی که خداوند درباره‌اش می‌فرماید:

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾﴾

[الشعراء: ۸۸-۸۹].

«آن روزی که دارائی و فرزندان به کار نیاید، مگر کسی که با دلی خالی از شرک به بارگاه الهی حاضر بشود».

ایمان به روز قیامت و تاثیر آن بر مسلمانان

خداوند در سوره نبا آیه ۳۹ چنین می‌فرماید:

﴿ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ۖ﴾ [النبا: ۳۹].

یعنی: «آن است روز حق و هر حقیقتی آشکار می‌گردد پس هر کسی که راه نجات

خود را می‌جوید، راه رجوع و بازگشت به درگاه خدا بگیرد».

روز آخرت مرحله مهم و با اهمیتی در زندگی انسان می‌باشد، و آن روز نمایان گر آنچه که برای انسان اتفاق می‌افتد می‌باشد، از هنگام مرگش تا اینکه در بهشت یا دوزخ مستقر شود.

ما در این جزوه بطور خلاصه مراحل روز آخرت را برای شما ذکر می‌کنیم باشد که موجب بیداری ما از غفلت، و آمادگی مان جهت آن روز مهم و حساس گردد، و در این دنیا اعمالی را انجام بدهیم که در وقت خطرناک و بحرانی ما را سود و فایده برساند، و همچنین تاثیر ایمان به این روز (روز قیامت) نیز برای شما خواننده گرامی تقدیم می‌داریم تا اینکه هر کدام از ما در نفس خویش بنگرد که آیا تاثیری در نفس و ضمیرش ایجاد شده یا خیر؟، اگر تاثیر در نفس ما پیدا شده باید شکر و سپاس خداوند را بجای آوریم، وگرنه برای ایجاد و پیدا نمودن آن سعی و کوشش بنمائیم که خداوند با ماست و کمک مان می‌کند.

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ۖ﴾

[العنکبوت: ۶۹].

«و آنانکه جهاد و تلاش کردند در راه ما، البته راهنمایی و هدایت کنیم ایشان را به راه‌های خود و هر آئینه خدا با نیکوکاران است».

اثرات ایمان به روز آخرت

ایمان به روز آخرت تاثیراتی دارد که عبارت است از:

۱- زندگی شرافتمندانه:

اگر هر کدام از ما ایمان راسخ و کامل به روز قیامت داشته باشد، بدون شک و تردید به عبادت خداوند روی می‌آورد و مشغول عبادت می‌شود و از گناه و زشتی‌ها پرهیز می‌نماید و در نتیجه شرافتمندانه و خوشبخت زندگی می‌کند.

شاعر می‌گوید:

ولست أرى السعادة جمع مال ولكن التقى هو السعيد
سعادت و خوشبختی را در گردآوری مال مشاهده نمی‌کنم بلکه انسان پرهیزگار
تنها سعادتمند می‌باشد.

شاعر شیرین سخن سعدی چنین می‌گوید:

بزرگی نه به مال است پیش اهل مال تالب گور است و بعد از آن
کمال اعمال

خداوند می‌فرماید:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً...﴾ [النحل: ۹۷].

«هر که عمل نیک انجام داد، مرد باشد یا زن در حالیکه مومن و مسلمان است هر آئینه زنده داریمش زندگی پاکیزه...».

۲- سنجش و دقت در گفتار و کردار:

شخصی که به روز آخرت ایمان دارد و می‌داند که در برابر هر چیزی محاسبه می‌شود، شکی نیست که در هر کردار و گفتار خویش می‌اندیشد و دقت می‌نماید، هیچ عملی انجام نمی‌دهد و هیچ سخنی نمی‌گوید مگر اینکه راست و درست باشد زیرا که می‌داند خداوند در قرآن فرموده است:

﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ ﴿۳۶﴾ [الإسراء: ۳۶].

یعنی: «آنچه به آن علم و یقین نداری پیروی نکن، زیرا که گوش و شنوایی و چشم و بینایی و دل و قلب و شعور، از همه اینها انسان مسئولیت دارد و پرسیده می‌شود».

۳- سبقت جستن در اعمال نیک:

هنگامی که شخص می‌داند چه اموری در این روز بسیار گرم و سخت اتفاق می‌افتد و می‌داند که هیچ چیزی سبب نجات وی نمی‌شود مگر عمل صالح، در این صورت به انجام دادن انواع کارهای نیک از قبیل نماز، روزه، صدقه، قرائت قرآن، امر به معروف و نهی از منکر، خوش رفتاری با مردم و رعایت حقوق والدین و همسایه‌ها و ... مبادرت می‌ورزد و در سبقت گرفتن در راه خیرسعی و تلاش می‌نماید.

﴿سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ...﴾ [الحديد: ۲۱].

یعنی: «بشتابید به سوی آمرزشی از پروردگارتان، و به سوی بهشتی که پهنای آن به پهنای آسمان و زمین است آماده و مهیا شده برای کسانی که ایمان آورده‌اند به خدا و پیامبرانش».

۴- ترجیح دادن آخرت بر دنیا:

کسی که می داند و ایمان دارد که خداوند چه نعمت‌هایی جاویدان و همیشگی برای مؤمنان، و چه عذاب‌ها و شکنجه‌های پی در پی و همیشگی برای کافران، آماده کرده است، شکی نیست که دنیا را حقیر و کوچک شمرده و خاطر جمع و مطمئن می‌گردد که دنیا جز خانه‌ای موقت و متاعی زودگذر نیست پس خود را به خاطر دنیا ناراحت و نگران نمی‌سازد، در این دنیا پاکدامن و پرهیزگار زندگی می‌کند و برای رسیدن به منزله حقیقی و جاویدان سعی و تلاش می‌نماید، و قسم به خدا که آن منزل (یعنی بهشت) ارزش خستگی و کوشش زیاد را دارد.

مراحل روز قیامت

۱- مرگ

مرگ اولین مرحله جدائی از دنیا و نقطه آغاز روز قیامت می‌باشد. در حدیث روایت شده که پیغمبر ﷺ فرموده: «هر شخصی که میمیرد قیامت وی برپا شده است». و آن امری لازم برای هر شخصی می‌باشد و هیچ راه فراری وجود ندارد خداوند می‌فرماید:

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ [آل عمران: ۱۸۵].

«هر نفس چشنده مرگ است».

و در سوره نساء آیه: ۷۸ می‌فرماید:

﴿أَيُّهَا نَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ﴾

[النساء: ۷۸].

یعنی: «هر کجا که باشید مرگ به شما خواهد رسید هر چند در قصرها و برجهای

استوار و محکم باشید».

بله مرگ، از بین برنده لذات، و باعث جدائی از خانواده و فرزند و مال و مقام و تمام تجمعات زندگی می باشد. مرگ حقیقت تلخ و ناگواری است که به سراغ همه می آید، و همه در نزد او یکسان می باشد، نه به کودک رحم می کند و نه به آه و فغان مادر داغ دیده و نه به گریه پدر و برادر و خویشاوندان. پس می دانیم و یقین داریم که همگی می میریم و از این جهان رخت بر می بندیم و به جهان دیگر مسافرت می نمائیم، که در آنجا احتیاج به زاد و توشه داریم، انسان عاقل باید برای آن سفر آخرت که از مرگ آغاز می شود آمادگی گرفته باشد با انجام دادن اعمال نیک و صالح، و طوری زندگی کند که اگر هر لحظه ای اجلش فرا برسد بتواند لبیک بگوید، و باید دانست هنگامی که اجل شخص فرا میرسد یک لحظه عقب و جلو نمی شود. شخصی که در حال سكرات مرگ است فرشتگان را می بیند. اگر شخصی مؤمن باشد، فرشتگان او را به خوبی و خیر مژده می دهند. ولی اگر کافر یا بدکار باشد او را به بدی و عاقبت نافرجامش بیم می دهند. (به خداوند پناه می بریم از عاقبت بد).

هنگامی که روحش به گلوگاه می رسد، تمام درهای توبه بر رویش بسته می شود، و بر اعمال و کردارش مهر زده می شود، در حدیث آمده است که: «هنگامیکه شخص می میرد اعمال او منقطع می گردد، مگر سه چیز که پیوسته ثوابش به وی می رسد: یک صدقه جاری. دوم علم سودمندی که به کسی آموخته است و مردم از آن فایده و بهره می گیرند سوم فرزند صالح و نیکی به جا گذاشته که برایش دعا می کند»^۱. بعد از اینکه ملک الموت روحش را گرفت و از این دنیا وداع گفت و به سرای آخرت شتافت اگر خوب کرده باشد خوب می بیند و اگر بد کرده، بد می بیند.

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۖ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا

يَرَهُ ۖ﴾ [الزلزلة: ۷-۸].

یعنی: «برای مؤمن شایسته و پسندیده است که همیشه مرگ را بیاد آورد زیرا که در انجام اعمال نیک به وی کمک می‌کند».

پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: «أَكْثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ اللَّذَاتِ»^۱. «بسیار بیاد بیاورید بر هم زنده بساط خوشی و شادمانی را (یعنی مرگ)».

۲- قبر

هنگامی که انسان را در قبر، آن گودال تنگ و محدود و وحشتناک سرازیر نمودند و سپس رویش خاک ریختند و تمامی اهل خانه و نزدیکانش بازگشتند، آن گاه برای وی زندگی جدیدی به نام عالم برزخ شروع می‌شود، زندگی که در آن عمل نیست و لیکن آزمایش و بلا، و در نتیجه خوشی، یا عذاب، در روایت صحیح آمده است که: «سه چیز انسان را همراهی می‌کند هنگام مردن، دو تا بر می‌گردد و یکی باقی می‌ماند اهل و عیالش، مال و دارائیش، و عملش، اهل عیال زن و فرزند و مال و دارائی همه بر می‌گردند آن چه که همراه او باقی می‌ماند عمل وی می‌باشد». پس از اینکه انسان در بستر خاک آرام گرفت و تشیع کنندگان باز گشتند دو فرشته او را می‌نشانند و از پروردگار (معبودش) و دین و پیامبرش سؤال میکنند اگر آن شخص از گروه مؤمنان باشد خداوند او را ثابت قدم می‌دارد و جواب صحیح و درست به وی الهام می‌کند، چنانکه در قرآن مجید می‌فرماید:

﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾

[ابراهیم: ۲۷].

یعنی: «خداوند تعالی آن مردمیکه ایمان آورده‌اند با کلمه حق که ثابت و پایدار است در دنیا و آخرت ثابت و پایدار می‌گردانند».

۱- امام ترمذی این حدیث را روایت کرده و صحیح می‌باشد.

ولی اگر از گروه کافران و بدکاران باشد، به هیچ وجه نمی‌تواند جواب فرشتگان را بدهد، اگر چه که در دنیا می‌دانسته است.

بعد از سؤال و جواب، شخص مؤمن در قبرش خوشبخت می‌شود و جای خویش را در بهشت مشاهده می‌کند و هفتاد زراع قبرش گشاده می‌شود و بوی ریاحین و نسیم بهشت را استشمام می‌کند، اما شخص کافر و بدکردار جای خویش را در دوزخ دیده و قبر بر او فشار می‌آورد تا اینکه تمام استخوان‌هایش در هم پیچیده می‌شود، و قبرش گودالی از گودالهای آتش مبدل می‌گردد و حرارت و گرمی آتش دوزخ به وی می‌رسد^۱.

پس دانستیم که قبر یا باغی از باغ‌های بهشت است و یا گودالی از گودال‌های دوزخ، چنانکه در حدیث آمده است^۲.

۳- رستاخیز

هنگامیکه اسرافیل شیپور را برای اولین بار به صدا در می‌آورد تمام موجودات زنده ای که بر روی زمین هستند بیهوش شده، و می‌میرند، چنانکه در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ﴾ [الزمر: ۶۸].

«و دمیده می‌شود در شیپور پس آنچه از موجودات زنده که در آسمان و زمین هستند بیهوش شده و می‌میرند».

پس تصور کن ای انسان، آن هنگامیکه این زمین به زمین دیگر تبدیل شده و آسمانها تکه پاره می‌شود، ماه و خورشید و ستارگان به هم ریخته و خداوند در سوره الحاقه از آیه ۱۳ تا ۱۶ این وضع وحشتناک، به را چنین توصیف می‌فرماید:

۱- برای اطلاعات بیشتر درباره سوال دو فرشته (نکیر و منکر) و اثبات عذاب قبر، به کتاب شرح

عقیده طحاوی رجوع شود ص ۳۳۰ به بعد.

۲- طبرانی در کتاب معجم الاوسط (۸۶۱۳) روایت کرده است.

﴿فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۖ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۖ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۖ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ﴾ [الحاقة: ۱۳-۱۶].

«هنگامیکه دمیده شد در صور (بوق) یک دمیدن، و برداشته شدند زمین و کوهها و هر دو به یک بار در هم کوبیده شدند، و در آن روز واقعه قیامت به وجود آید، و آسمان از هم شکافته، و با آن استحکام و نظم و در آن روز سست و بی پایه است و از هم پاشیده شده است».

و درباره دگرگونی زمین و آسمانها می فرماید:

﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ﴾ [ابراهيم: ۴۸].

«روزی که زمین را به زمین دیگر و آسمان به آسمان دیگر تبدیل شود....».

پس برای بار دوم در شیپور دمیده می شود و این بار برای زنده شدن بعد از مرگ می باشد.

﴿ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ [الزمر: ۶۸].

و در این هنگام مردم سراسیمه و برهنه، بدون کفش و لباس، ختنه نشده، (مانند روزی که از مادر زائیده شده اند) از قبرهایشان برمی خیزند، و از شدت و سختی وضع موجود هیچ یک به دیگری نگاه نمی کند، و هر کس به خویش مشغول می باشد و آن روزی است که کفار می گویند: ﴿يَوْلَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا﴾ و مؤمن می گوید: ﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ [یس: ۵۲].

ابوهریره رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می کند که فرمود: ظ «يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَيَطْوِي السَّمَاءَ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ»^۱.

۱- این حدیث امام بخاری در صحیح، کتاب الرقائق (۶۵۱۹)، روایت کرده است.

«خداوند زمین و آسمان را قبضه می‌نماید و در هم می‌پیچاند سپس می‌فرماید: من پادشاه، هستم پادشاهان زمین کجا هستند؟».

بعد از برخاستن از قبر، بسوی سرزمین محشر سوق داده می‌شوند.

﴿يَوْمَ نَخْشِرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝ وَنُسَوِّقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرِذَا ۝﴾ [مریم: ۸۵-۸۶].

خداوند در سوره عبس آیه ۳۴ تا ۳۷ این صحنه وحشتناک روز محشر را چنین وصف می‌فرماید:

﴿يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝ وَأُمِّهِ ۝ وَأَبِيهِ ۝ وَصَلَاتِهِ ۝ وَبَنِيهِ ۝ لِكُلِّ أَمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝﴾ [عبس: ۳۴-۳۷].

خورشید با آن شدت حرارتش به آنها نزدیک شده و از تمامی بدن آنها عرق سرازیر می‌شود. چنانچه در حدیث نبوی آمده است:

«يَعْرِقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرْقُهُمْ فِي الْأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ أَذَانَهُمْ»^۱. «آنچنان مردم در روز قیامت عرق می‌کنند که عرق آنها تفاد ذراع (گز) در زمین فرو می‌رود، و تا گوش‌هایشان غرق در عرق می‌شوند».

و در روایت دیگر نیز آمده است که: «تُذْنَى الشَّمْسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْخَلْقِ حَتَّى تَكُونَ مِنْهُمْ كَمِقْدَارِ مِيلٍ، ... فَيَكُونُ النَّاسُ عَلَى قَدَرِ أَعْمَالِهِمْ فِي الْعَرَقِ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى كَعْبِيهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى حَقْوَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يُلْجِمُهُ الْعَرَقُ إِنْجَامًا، وَأَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدِهِ إِلَى فِيهِ». «در آن روز خورشید به مردم نزدیک شده و با اندازه یک میل با آنها فاصله دارد، پس مردم به قدر اعمالشان در عرق هستند که کسانی تا قوزک (کعب) و

کسانی تا زانو، و کسانی تا کمر بند، و کسانی هستند که در عرق غرق شده اند و حضرت رسول الله ﷺ به دهانش اشاره فرمود، یعنی عرق به دهان آنها نزدیک است».

پس برادر و خواهر مسلمان! عظمت و وحشت آن روز را بیاد بیاور، و این مسائل ذکر شده را با عقل خویش قیاس نکن، بلکه تمام اینها از امور غیبی هستند که باید به آنها ایمان داشت و برای آن روز آماده شد.

مدتی به همین حالت می ماند و در تمام آن مدت غم و اندوه می باشد، مگر گروهی از مردم هستند که زیر سایه عرش خداوند قرار خواهند گرفت، و از حوض پیامبر ﷺ سیراب می گردند و آن گروه بدون شک مؤمنانی هستند که در ایمان خویش راستگو و صادق بوده اند.

حضرت ابوهریره ؓ و حضرت ابوسعید الخدری ؓ در حدیثی از پیامبر اکرم ﷺ روایت می کنند که در همان حالت کسانی هستند که در سایه الهی جای داده می شوند:

«سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ تَعَالَى فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ، إِمَامٌ عَدْلٌ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالَ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ»^۱. یعنی: «هفت گروه هستند که در روز قیامت زیر سایه خداوند جای دارند روزی که هیچ سایه ای نیست مگر سایه او:

پیشوای و حاکم عدالت گستر.

جوانی که در عبادت خدا پرورش و بزرگ شده.

شخصی که دلش وابسته به مسجد باشد.

دونفری که بخاطر خدا با هم دوستی گرفتند.

شخصی که زن زیباروئی و دارای مقامی او را به کار زشت دعوت دهد، در جواب بگوید من از خدا می‌ترسم.

شخصی که در پنهانی صدقه داد بطوری که دست چپ او ندانست که دست راست چه صدقه داده است.

شخصی که در پنهانی و تنهائی خدا را یاد کرد و چشمش اشک ریز شد».

۴- حساب

بعد از اینکه مدتی طولانی در حالت ترس و وحشت سر بردند، پیامبر اکرم ﷺ برای پایان یافتن این حالت شفاعت می‌کند سپس خداوند برای حساب و دستور می‌دهد، در آن وقت هر شخصی آنچه که در دنیا فرستاده است می‌بیند، تمام اعمال که انجام داده، خواه کوچک باشد و یا بزرگ همه در جلوش مجسم و آشکار می‌گردد، و هیچ چیزی از آن اعمال بر خداوند پوشیده نشده و نخواهد شد، و تمام اعمال شخص را بطور دقیق و کامل می‌داند، خداوند این حالت را چنین توصیف نموده است:

﴿وَيَقُولُونَ يَوْمَئِذٍ إِنَّ هَذَا الْكِتَابَ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ [الکھف: ۴۹].

«می‌گویند ای وای بر ما چیست این نامه را؟ چه حال است این نامه! که کوچک و بزرگ را فرو نگذاشته (نمی‌گذارد) مگر همه آنها را بشمار آورده است، و هر چه کرده‌اند همه را در پیش خود خواهند دید و خداوند بر کسی ستم نمی‌کند».

در آن موقع (حساب) تمام اعمال خویش را خواهیم دید، و بر تمام آنها محاسبه خواهیم شد، کوتاهی و تقصیر خویش را در نماز، زکات، و روزه و ... خواهیم دید، از مال محاسبه و پرسیده می‌شویم که از کجا بدست آورده‌ایم و در چه راهی صرف نموده‌ایم، و از عمر، که چگونه گذرانیده‌ایم، و از جوانی که چطور پشت سر گذاشته‌ایم و از علم و دانش و مدارک تحصیلی مان پرسیده می‌شویم، که آیا آنها را

در راه خیر و صلاح بکار برده ایم یا اینکه خدای نخواستہ دعوت کنندگان بطرف شر و بدی بوده ایم.

بله! باید بدانیم که در قبال همه این‌ها پرسیده خواهیم شد، پس بیائیم و برای این سؤالها و پرسش‌ها جوابی پیدا بکنیم. و آن جواب نیز جوابی صحیح باشد، پیامبر اکرم ﷺ در حدیثی چنین می‌فرماید: «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَسَيَّكُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَهُ تُرْجُمَانٌ...»^۱. «در روز قیامت خداوند با هر کدام از شما، صحبت و گفتگو خواهد نمود در حالی که میان خداوند و او مترجمی ندارد»، پس انسان به راست خود می‌نگرد نمی‌بیند مگر آن چیزی که فرستاده و به سمت چپ می‌نگرد نمی‌بیند مگر آن چیزی که فرستاده به جلو و روبروی خود نگاه می‌کند آتش جهنم را می‌بیند ای مردم از آتش بترسید اگر چه با نصف دانه خرمائی در راه خدا دادن باشد یا با کلمه طیبه لا إله إلا الله، و سخنان درست و نیک».

آری، بردار و خواهر! در آن روز چهره مؤمنان درخشانده و نورانی، همچون ماهتاب می‌باشد ولی چهره گناهکاران و کفار گرفته و عبوس است همچون پاره‌ای از شبک تیره و تاریک خداوند چنین می‌فرماید:

﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۖ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۖ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۖ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ﴾ [عبس: ۳۸-۴۲].

«در آن روز چهره‌هائی باز و روشن و خندان است، و چهره‌هائی گردآلود و گرفته و تیره رنگ است، تاریکی و خاک و سیاهی بر آن نشیند، آنها گروه کافران و بدکاران هستند».

بعد از تمام شدن حساب، پلی بر روی جهنم نصب می‌گردد (که پل صراط نام دارد) سپس مردم از آن پل عبور می‌کنند. مؤمنان با سرعت و ایمنی و اطمینان کامل عبور کرده و نورایمانشان برای آنها روشنائی می‌دهد. ﴿نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ﴾ [التحریم: ۸]. و رهسپار بهشت می‌شوند، در این هنگام است که فرشتگان درهای بهشت را باز کرده و به آنها خوش آمد می‌گویند، پس با تشریفات وارد بهشت می‌شوند.

﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾ [الزمر: ۷۳].

«مؤمنان و متقیان هنگامی که بیایند برای داخل شدن به بهشت، دروازه باز کرده شده و فرشتگان و نگهبان بهشت به آن می‌گویند: سلام بر شما خوش آمدید و خوش باشید، پس بطور جاودانه و همیشگی در بهشت داخل شوید».

به به! چه بهشتی، بهشتی که تمام نعمتهایش حقیقی و همیشگی است، در آن، هر چیزیکه آرزو کنند می‌بینند و هر نعمتی که بخواهند برایشان مهیا شود.

هر چند که ما بخواهیم در این دنیای بی ارزش نعمتهای و خوشی‌های بهشت را تصور کنیم، هیچ وقت نمی‌توانیم به حقیقت آن پی ببریم، بلکه بزرگ‌تر از آن است که ما بتوانیم تصور کنیم، در این باره گفتار رسول الله ﷺ کافی می‌باشد که فرمود: «فِيهَا مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَىٰ قَلْبِ بَشَرٍ»^۱. «در بهشت نعمت‌های است که نه چشمی آنرا مشاهده کرده، و نه گوشی در باره آن شنیده، و نه بر قلب بشری خطور کرده است».

انسان در دنیا از لذات و خوشی‌ها بهره مند است ولی هنگامیکه مرگ را بیاد خویش می‌آورد، آن خوشی‌ها به تلخی مبدل می‌گردد، لیکن در بهشت تلخی و ناراحتی وجود ندارد، چرا که آنکه منزل جاویدان و ابدی است و مرگ وجود ندارد در حدیث آمده است

۱- امام بخاری و امام مسلم روایت کرده‌اند.

که: «مرگ را به صورت قوچی در روز قیامت آورده می شود سپس فرشتگان بهشتیان را صدا می زنند همه نگاه می کنند، به آنها گفته می شود این را می شناسید، همه می گویند: بله مرگ است، همچنین فرشتگان اهل دوزخ را صدا می زنند آنها نیز نگاه می کنند، بعد از آن مرگ را ذبح می کنند، سپس به بهشتیان گفته می شود: جاودانگی است و مرگی نیست، پس خیلی خوشحال می شوند، و به دوزخیان گفته می شود: جاودانگی است و مرگی نیست، پس غم و اندوه و ناراحتی آنها افزوده می گردد».

و همچنین انسان در دنیا از راحتی و خوشی زیاد خسته و بیزار می شود، و دوست دارد که تغییر و تبدیل در آن نعمت ایجاد شود، ولی در بهشت خستگی وجود ندارد خداوند در توصیف اهل بهشت می فرماید:

﴿خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا﴾ [الكهف: ۱۰۸].

«آنها جاویدان در بهشت هستند و دگرگونی نیابند».

پس ای برادر و خواهر مسلمان، برای دستیابی به چنین بهشت جاویدانی همت و کوشش کن.

خداوند تبارک و تعالی فرموده است:

﴿سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ [الحديد: ۲۱].

«بشتابید و بر یکدیگر سبقت بگیرید بسوی آمرزش از پروردگارتان و بهشتی که وسعت و فراخی آن چون فراخی و وسعت آسمان و زمین است».

۶- جهنم

هنگامیکه که کفار و فجار از محاسبه و بازجویی تمام گردیده و می خواهند مانند مؤمنین بر روی پل صراط (که از بالای جهنم می گذرد) عبور کنند، فرشتگان به آنان

اجازه نمی دهند و نمی گذارند که عبور کنند، بلکه آنها را با قلاب و زنجیر می کشانند و به داخل جهنم می اندازند.

جهنم! ... چه جهنمی! ... در حدیث صحیح روایت شده است که پیامبر ﷺ فرموده اند: «جهنم آورده می شود، در حالی که دارای هفتاد هزار افسار می باشد، با هر افساری هفتاد هزار فرشته می باشد، که جهنم را می کشانند...».

به درستی که آن، منزلگاه پستی، رسوائی، و عذاب و شکست است، منزلی است که فریادها و آه و ناله های از آن بلند می شود و در آن شک ها سرازیر می شود کسانی که در آن هستند در بدبختی و بیچارگی همیشگی بسر می برند، در آن انواع و اقسام عذابها و شکنجه ها می باشد، آتش سوزان... مارها ... کژدم های بزرگ و نوشیدن آبهای داغ، آن آبی که با نوشیدن آن تمامی روده ها تکه تکه می شود، و همچنین نوشیدن کثافت ها و چرک ها و خون ها، و زقوم که اگر قطره ای از آن زقوم در دنیا چکیده شود زندگی اهل دنیا تلخ و ناگوار می سازد.

به خداوند بزرگ پناه می بریم از عذاب جهنم به خدا قسم که در آن انواع و اقسام عذاب و سختی های گوناگون پراکنده است که هیچ وقت جسم کوچک و ضعیف انسان طاقت تحمل کمترین عذابش را ندارد همچنانکه در حدیث روایت شده، «کمترین عذاب جهنم برای شخص، آن است که تکه پاره از آتش (اخگر) در زیر قدمش گذارده می شود که به وسیله آن مغزش بجوش می آید».

پس همگی بکوشیم و تلاش نمائیم برای نجات یافتن از آن آتش سوزان و دردناک، نجات ممکن نیست مگر با توحید و کلمه لا اله الا الله محمد رسول الله، دوری جستن از شرک، و گناهان صغیره و کبیره، و انجام دادن عبادات و طاعات الهی. پیامبر اسلام ﷺ در حدیثی که امام بخاری و امام مسلم روایت کرده اند، می فرماید: «اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ». «از آتش دوزخ بترسید، گرچه با صدقه دادن نصف دانه خرما باشد، پس اگر کسی نیابد، با گفتار

نیکو و کلمه طیبه از آتش بترسد».

خداوند همه ما را از آتش جهنم نجات دهد و بهشت جاویدان نصیبمان گرداند آمین.

از خداوند بزرگ خواهانیم که همه مسلمین را در آنچه که رضایتش می‌باشد موفق بگردان و همه مسلمین را از کید و وسواس شیطان و هوای نفس و دوستان بد حفظ کند آمین.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه وسلم تسلیماً کثیراً

سه شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۴۰۹ هجری

التماس دعا: حسین تاجی گله داری